

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Middelharnis

27/02/2020
jaargang 98

nr **22**

In 2012 staat ouderling G.J. Koppelaar (1929-2018) uit Middelharnis vijftig jaar in het ambt. Als hij in De Saambinder van 9 februari op zijn ambtelijke arbeid terugblijkt, merkt hij onder meer op: 'Meestal moet ik mezelf een onvoldoende geven. In het kerkelijke leven is het ook niet altijd zo eenvoudig. Soms wordt er wel eens tegen me gezegd: 'Koppelaar, het kan ook anders'. Ja, zeg ik dan, de wegen die de Heere met Zijn kinde-

ren houdt zijn verschillend, maar in de orde des heils blijven er bepaalde kernpunten over. Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid, daar zullen al Gods kinderen toch iets van leren. Gaat het over persoonlijke zaken, dan moeten we elkaar wat ruimte geven. Om de minste te zijn valt echter niet mee, ook al bidden we aan het einde van iedere leesdienst: O Zoon, maak ons Uw beeld gelijk. Daar ben ik veel in tekort gekomen'.

Bemoedigende belofte voor de schapen van Christus

In november beloofde ds. M. Golverdingen aan de redactie van De Saambinder een meditatie voor 27 februari. Na zijn overlijden, op 29 december, vond de familie Golverdingen de meditatie op zijn computer. Broeder Golverdingen had de meditatie reeds geschreven, in de late avond van zijn leven. In overleg met de familie plaatsten we deze overdenking graag, in dankbare herinnering.

De redactie

Het eerste deel van Zacharia 13:7 bevat een belofte, die spreekt over het borgtochtelijk lijden en sterven van de Heere. ‘Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen den Man Die Mijn Metgezel is, spreekt de HEERE der heirscharen’.

(...) maar Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.

Zacharia 13:7c

De Middelaar heeft de profetie van Zacharia toegepast op Zichzelf en Zijn discipelen na de instelling van het sacrament. Toen heeft Hij tot Zijn jongeren gezegd: ‘Gij zult allen aan Mij geërgerd worden in deze nacht; want er is geschreven: Ik zal den Herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden’. De discipelen zijn bij de gevangenneming allen weggevlucht. Johannes en Petrus zijn nog wel in het hogepriesterlijk paleis. De eerste heeft geen woord tot zijn diep verdrietige Meester gezegd. De tweede heeft Hem verloochend. De Heere Jezus heeft de pers alleen getreden. Hij is de goede Herder, Die Zich heeft laten slaan door het zwaard van Gods gerechtigheid. De Rechtvaardige eiste van de Borg dat Hij volkomen zou voldoen voor de schuld van Zijn uitverkorenen. Het zwaard van het recht Gods heeft Hem op Golgotha dodelijk getroffen, opdat de geslagen Herder voor Zijn kudde tot een oorzaak van eeuwige zaligheid zou worden. Het wraakzwaard heeft Christus - de Metgezel - getroffen in Zijn plaatsbekledende arbeid. Dat zwaard

ds. M. Golverdingen
(1941-2019)

zal niet nog eens tegen Christus’ schapen worden gekeerd.

De HEERE der heirscharen legt nu Zijn zwaard neer. Hij steekt als een verzoend God en Vader Zijn armen uit naar ieder voor wie de Zoon de verlossing heeft aangebracht.

Geen ander fundament

U die de HEERE vrezen mag, welk een verlossing is dat! Sta hierbij biddend stil: ‘En het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde’ (1 Joh. 1:7b). Christus alleen is de weg tot de zaligheid. Er is geen andere weg. Er is geen ander fundament dan Jezus Christus en Die gekruisigd. In Christus wendt de HEERE der heirscharen Zich hier tot de kleinen. Wat de Vader belooft aan Zijn Kerk, werkt Hij uit door de Heere Jezus Zelf.

Deze profetie is allereerst vervuld na Zijn opstanding. De discipelen, de kleinen, zaten bijeen achter gesloten deuren. Zij hadden zich allen aan de Meester geërgerd, maar de opgestane Levensvorst heeft hen er niet om verworpen. Hij heeft hen opgezocht. Hij is hen voorgegaan naar Galilea. Daar heeft Hij hen opnieuw vriendelijk ontmoet. Daar heeft Hij hen weer om Zich heen vergaderd. Zo heeft Hij Zijn hand tot hen gewend.

Dat doet Hij nog! Ook vandaag. Wat is dat een bemoedigende belofte voor de kleinen van alle tijden en plaatsen. Het oorspronkelijke woord ‘kleinen’ betekent: allen die gering zijn, allen die klein zijn van gestalte. Het woord heeft ook de betekenis: klein van hoedanigheid. Worden al Gods kinderen in de Heilige Schrift niet als zulke kleinen getekend? En bij de profeet Zéfanja lezen we hoe de Heere spreekt: ‘Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen’ (Zef. 3:12). Daar heeft u het adres van de belofte uit Zacharia 13:7. De Heere Jezus Zelf heeft de Zijnen zo genoemd: ‘Ziet toe dat gij niet een van deze kleinen veracht’ (Matth. 18:10).

Belofte geadresseerd

Is deze belofte aan u geadresseerd? Van nature zijn we niet klein, maar groot. Wat hebben we een hoge dunk van onszelf. Wat vertrouwen we op onze kennis en kunde. Wat kunnen we bouwen op onze vroomheid en eigengerechtigheid. Wat zien we als trouwe kerkgangers neer op mensen van de wereld. Maar in de zaligmakende bearbeiding van de Heilige Geest verandert alles. De wijsheid waarmee wij pron-

In dit nummer

4 Commentaar: Geslagen maar geen pijn gevoeld

6 De duivel dichtbij [4]

16 Pleiten II

2 Bemoedigende belofte voor de schapen van Christus

3 Leren op de school van Christus [9]

5 Het voorbeeldgebed [5]

7 Verslavingszorg [2]

8 Boeknieuws

9 Kerknieuws

10 Berichten

11 Kerkdiensten

15 Jeugdrubriek

ken, wordt dwaasheid. Onze opgepoetste deugden worden een wegwerpelij klee. U gaat uzelf mishagen vanwege uw persoonlijke zonden en vervloeking. Met de koorden der veroordeling om onze hals vluchten we dan als een rechteloze zondaar tot Christus.

Genade maakt klein in eigen oog. We zien dat bij Petrus na het wonder van de visvangst: 'Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens' (Luk. 5:8b). Klein-zijn is niet alleen een eigenschap van jonge kinderen. Tot de kleinen behoren ook de bevestigden van hun aandeel in de Heere Jezus Christus, zij die sterk zijn in het geloof. In het Koninkrijk der hemelen geldt een geheel andere maatstaf dan in het Koninkrijk der Nederlanden. Paulus spreekt over zichzelf als een kleine: 'Mij, de allerminste der heiligen' (Ef. 3:8). Paulus had kleinhoudende genade ontvangen. Dan acht u met alle ontvangen zegeningen de ander uitnemender dan uzelf.

Het wenden van de hand spreekt over het ontvangen van gunst, hulp en bescherming. Wanneer de Heere Zijn hand tot de kleinen wendt, doet Hij dat om hen te verzamelen en in het geloof te sterken, zoals de kanttekening aangeeft.

Inwonend verderf

Heeft u zo'n zwak, zo'n onvolkomen geloof? Moet u uzelf aanklagen, dat u in de achterliggende tijd de Heere niet met zo'n ijver hebt gediend als Hij wel waardig is? Bent u met de discipelen in de nacht van de gevangenneming weggevlucht? Is de strijd tegen het inwonend verderf zo groot?

U ervaart geen vreemde zaak. Job, Heman en Asaf hebben voor u geklaagd over de verberging van Gods vriendelijk aangezicht. Waarom klaagden zij? Omdat de liefde tot God in Christus ook in de duisternis gebleven was. U zou ook niet klagen over verachtering en dodigheid als de liefde in uw ziel geheel ontbrak.

Herinner u een tafereel uit het familieleven. Een klein kind stapt op u af en zegt: 'Ik zie mijn moeder niet'. Dat betekent niet dat het ventje zijn moeder niet liefheeft. Integendeel! O kleinmoedigen, de Heere Jezus wil in de weg der middelen Zijn hand tot u wenden en uw geloof versterken. Laat een ieder zijn hart onderzoeken. Behoort u tot de kleinen? Hoor dan de nodigende stem van de enige Herder, Die alle slagen van het zwaard van Gods recht gedragen heeft: 'Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen; en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen' (Joh. 6:37).

Ralph Venning

Leren op de school van Christus [9]

Deel I Inleiding

VI NADERE OPHELDING

Wat alle heiligen gemeenschappelijk hebben

De volgende dingen hebben alle heiligen gemeenschappelijk, welke graad van heiligheid ze ook bezitten. Ze zijn allen uit God geboren, allen Zijn kinderen, allen door God onderwezen, van de grootsten tot de geringsten (Hebr. 8:11; 1 Joh. 2:20-27), ook de kleine kinderen (*Grieks: paida*), tot wie Johannes als laatste zijn woord richtte (1 Joh. 2:18). De zuigelingen zijn evenzeer in Christus Jezus als in de Vader, hoewel ze nog niet zo krachtig in Hem zijn geworteld en gefundeerd (1 Kor. 3; Kol. 2:6, 7). De zonden van hen allen zijn vergeven (1 Joh. 2:12). Allen zijn begenadigd, hoewel sommigen meer genade hebben dan anderen, net zoals alle mensen verstand hebben, maar sommige meer dan andere. Ze delen allemaal daadwerkelijk in de genade, maar sommigen zijn verder gegroeid in de genade.

Ze zijn allen broeders, die voortgebracht zijn naar het beeld en de gelijkenis van God, in ware gerechtigheid en heiligheid. U kunt het beeld van de Vader zien in het oog van de zuigeling. Hoewel ze pasgeboren zijn, zijn ze toch echt wedergeboren, nieuwe schepselen. In het kort gezegd zijn ze tenslotte allemaal leden van het lichaam, de voet zowel als de hand, het oor zowel als het oog (1 Kor. 12). Hoewel de sterren van elkaar verschillen in heerlijkheid, zijn het allemaal sterren. De vaders, de jongelingen, de kleine kinderen en de zuigelingen hebben allen gemeenschappelijk dat ze behoren tot Gods gezin, tot het huisgezin van het geloof. Ze zijn allen kinderen van God. Ze zitten allen op de school van Christus, hoewel niet allemaal in dezelfde klas.

God gebruikt Zijn Woord en Geest

God bouwt ons doorgaans op door datgene waardoor Hij ons ook toebracht, namelijk door Zijn Woord en Geest. Terwijl we de heerlijkheid van de Heere in een spiegel zien, worden we in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid door de Geest van de Heere (2 Kor. 3:18). Het is dezelfde Geest Die ook overtuigt van zonde, gerechtigheid, oordeel en overwinning (Joh. 16:8). De gaven die zowel aan de predikers en onderwijzers als aan de apostelen gegeven worden, zijn bedoeld voor de volmaking van de heiligen, de opbouw van het lichaam van Christus, totdat we een volkomen man worden, naar de mate van de volheid van Christus (Ef. 4:13).

De apostel vertelt aan Timotheüs hoe nuttig het Woord is om elk mens voor God te vervolmaken. Het is nuttig voor vier dingen, die wellicht verwijzen naar de vier standen, want het Woord was zeker niet alleen bedoeld om Gods predikers te vervolmaken, maar ook de hoorders (2 Tim. 3:16-17). De Schrift is nuttig tot lering om zelfs de vaders te onderwijzen; tot berisping voor de jongelingen als ze overmoedig en trots zijn geworden; tot verbetering voor de kinderen als ze gewillig zijn om te leren; en tot onderwijzing in de rechtvaardigheid voor de zuigelingen, van wie uitdrukkelijk gezegd wordt dat ze onervaren zijn in het woord der gerechtigheid (Hebr. 5:13).

(wordt vervolgd)

Uit: "Leren op de school van Christus", Ralph Venning (uitg. Brevier).

Geslagen maar geen pijn gevoeld

De gezondheidszorg is tegenwoordig goed voor elkaar. Zeker in de westerse wereld. Er zijn allerlei nieuwe medicijnen tegen ernstige en minder ernstige ziekten ontwikkeld. Allerlei ingrijpende operaties die vroeger onmogelijk of levensgevaarlijk waren, worden nu zonder complicaties uitgevoerd.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

We hebben te maken met een massale uitbraak van het coronavirus.

Vandaar dat mensen gemiddeld steeds ouder worden. Vroeger haalden veel baby's hun eerste verjaardag niet. Mensen hadden in voorgaande eeuwen vaak wel veel kinderen, maar als de langstlevende ouder kwam te overlijden, was in tal van gevallen meer dan de helft van de kinderen de weg naar het graf al voorgegaan. Daardoor leefden mensen in die tijd dichterbij de dood dan tegenwoordig het geval is. De Bijbelse boodschap dat 'het de mensen gezet is eenmaal te sterven' (Hebr. 9:27) vond meer weerklank. Zeker onder het kerkvolk.

Nieuwe ziekte

Nog maar een eeuw geleden werd de wereld geteisterd door de Spaanse griep. Die kostte meer doden dan heel de Eerste Wereldoorlog. Maar laten we niet denken dat dergelijke epidemieën nu uitgesloten zijn. Zo hebben we nu te maken met een massale uitbraak van het coronavirus, dat inmiddels de naam COVID-19 gekregen heeft. Weliswaar is die uitbraak in China en dus aan de andere kant van de wereld. Eeuwen geleden zou dat wellicht betekend

hebben dat we daar nauwelijks wat van zouden merken. Maar tegenwoordig zijn de contacten met andere werelddelen veel en veel intensiever geworden. Ook als het gaat om het personenverkeer. Mensen reizen overal heen. De wereld is een dorp geworden. Dat heeft niet alleen voordelen. Inmiddels is er sprake van duizenden doden en het einde van de epidemie is nog lang niet in zicht. Tegen deze nieuwe ziekte is voorlopig geen kruid gewassen. Zeker in de stad Wuhan, waar de ziekte ontstond, is het openbare leven volstrekt ontregeld. Gezien de belangrijke positie die China tegenwoordig in de wereldhandel inneemt, heeft dat grote consequenties voor de levering van allerlei producten en onderdelen van producten.

Gezondheid en krankheid

Wat heeft dat alles ons te zeggen? Ziekten en andere plagen zijn een gevolg van de zonde. Daar is de Bijbel duidelijk over. In de Heidelbergse Catechismus (vr. 27) wordt beleden dat alle dingen, ook 'gezondheid en krankheid', 'niet bij geval, maar van Zijn vaderlijke hand ons toekomen'. Dan staat niet de vraag voorop hoe een liefhebbend God een ernstige ziekte of

zelfs een omvangrijke epidemie toe kan laten. Maar met de psalmdichter (Psalm 103:5) wordt beleden: 'Hij straft ons, maar naar onze zonden niet'.

Heeft het wat te betekenen dat de nieuwe ziekte in China de meeste slachtoffers maakt? Met het leggen van zulke verbanden moeten we altijd heel voorzichtig zijn. 'Die achttien op welke de toren in Siloam viel en doodde ze', waren geen grotere schuldenaars dan alle mensen die in Jeruzalem woonden (Luk. 13:4). Zou er gezien de grote kerkverlating, de zondagsonthelving, de seksuele ongebondenheid en allerlei andere goddeloosheid niet veeleer reden zijn dat God ons in West-Europa met zo'n besmettelijke ziekte zou bezoeken? Dat is een vraag waarmee we zeker tot onszelf moeten inkeren.

Totalitair

Toch is er ook in China alle reden om die vraag te stellen. Als economisch systeem heeft het communisme daar afgedaan, maar het totalitaire en atheïstische karakter van het communistische regime is gebleven. De huidige president, Xi Jinping, heeft zijn greep op de bevolking de laatste jaren zelfs flink opgevoerd, bijvoorbeeld door cameratoezicht op grote schaal. Daarbij maakt men gebruik van gezichtsherkenning. Daar zijn ze in China heel ver mee. De regering wil alles beheersen. Oppositie wordt niet geduld. Dat zie je ook op godsdienstig gebied. De betrekkelijke vrijheid die kerken de laatste decennia genoten, wordt steeds meer ingeperkt. Kerkgebouwen worden afgebroken en huisgemeenten mogen niet meer samenkomen. De Chinese regering wil in de loop van deze eeuw het land met zijn 1300 miljoen inwoners in wetenschappelijk, economisch, politiek en militair opzicht laten uitgroeien tot een leidende wereldmacht, zodat niemand het wagen zal om het land nog een voet dwars te zetten. En nu is daar ineens een geheimzinnige virusziekte die het land op z'n kop zet en niet alleen het prestige van de regering ondermijnt, maar ook de economie grote schade toebrengt. Daarin mogen en moeten wij Gods rechtvaardig oordeel zien. Maar het belangrijkste is dat men in China - en waar dan ook - de roepstem zou verstaan die van deze epidemie uitgaat. Opdat niet gezegd zou moeten worden wat de profeet Jeremia van het volk Israël moest zeggen: 'Gij hebt hen geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld' (Jer. 5:3).

Gods goede wil

'Willen wat God wil', is dat niet een van de kenmerken van levendmakende genade? Onze wil ondergeschikt aan Gods goede wil, daaraan is heel wat strijd verbonden.

v. A.

Vandaar dat er als derde letterlijk gebeden wordt: '...geschieden moet de wil van U, zoals in de hemel zo ook op de aarde'. Laten we bedenken hoe alles in de hemel getuigt van gehoorzaamheid en harmonie. Wanneer we dat vergelijken met wat er huist in ons eigen hart, in onze directe omgeving en op de aarde: overal slechts ongehoorzaamheid, onverenigbaarheid en opstand, dan komt de derde bede wel in een bijzonder licht te staan: 'Heere, mag het vanbinnen en om me heen meer (gaan) lijken op de hemel? Wilt U dat geweldig grote verschil veranderen, opdat alles zal buigen onder U? Alles gericht op Uw Naam, door de genadeheerschappij in Christus Jezus. Mag de aarde meer gaan lijken op de hemel? Want in dit oord van ongehoorzaamheid is eigenlijk niet te leven. Maak ons Uw wil bekend, zoals U die in Uw Woord en wet bekendmaakt'. Mogen we die wil verstaan? Dat allereerst. Maar mag ik ook in lijdzaamheid buigen onder datgene wat we niet kunnen weten, wat Hij verborgen houdt in Zijn raad, wat Hij niet openbaart in de Schrift? Mag ik Zijn doen goedkeuren?

Het gaat in deze bede dus om de twee genadegaven van gehoorzaamheid en lijdzaamheid.

Vijanden bidden

Laten we echter beginnen met de schuldbelijdenis dat 'wij en alle mensen van

nature geheel onbekwaam en onwillig zijn, om de wil van God te kennen en te doen. Bovendien zijn wij geneigd om tegen Zijn Woord in opstand te komen, tegen Zijn voorzienige leiding te klagen en te murmureren, en volkomen bereid om de wil van het vlees en van de duivel te doen'.

Wat een zelfkennis! De bidder voelt in het hart pijnlijk het tegendeel van waar God recht op heeft, van wat Hij zo waardig is te ontvangen: gehoorzaamheid en lijdzaamheid dus. Hebben we om deze reden misschien moeite met het volmaakte gebed en de uitleg ervan? Een uitleg, die ondersteund wordt door meer dan 25 Schriftcitaten.

De Grote Catechismus van Westminster (art. 192) vervolgt met: 'We bidden dat God door Zijn Geest alle verblindings, zwakheid, onwil en verdorvenheid van het hart van onszelf en van anderen zal wegnemen'. Er wordt steeds in de wij-vorm gebeden. Wat ik nodig heb, dat kan mijn naaste namelijk ook niet missen.

Vervolgens blijkt in deze paar gebedswoorden het verlangen van het leven dat uit God is: '...dat God ons door Zijn genade in staat zal stellen en bereidwillig wil maken om Zijn wil te kennen, te doen, en onszelf in alles daaraan te onderwerpen'. We moeten dus in staat gesteld worden en gewillig gemaakt worden om Gods wil - in Woord en wet geopenbaard - te verstaan, en dus om die goede wil van God te gehoorzamen. 'In alles ons te onderwer-

pen'. Dus niet selectief, als het ons schikt. Alleen door Gods genade en Geest wordt onze wil niet alleen gebroken, maar wordt er ook hartelijk onder gebogen.

Wezenlijk zijn het dezelfde zaken als die we in onze Heidelbergse (antwoord 124) lezen. Dat kan natuurlijk niet anders in het eerbiedig naspreken van de Schrift door de Kerk der eeuwen. 'Uw wil, die alleen goed is, zonder enig tegenspreken gehoorzaam zijn'. U voelt wel dat dit niet anders dan door de enige Voorbidder in het hart gelegd kan worden. Hij, Die nedergedaald ter helle nog bad: 'Vader, doch niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede'.

In de derde bede blijken de vruchten van Zijn Middelaarsarbeid, van Zijn verdiensten en Geest. Wanneer Hij in de nacht van het verraad zegt: 'Want zonder Mij kunt gij niets doen', dan geldt dit zeker ook van het bidden van de derde bede.

Kinderen vragen

Wonderlijk, dat de tweede vraag van Saulus van Tarsen, neergeveld in het stof, was: 'Wat wilt Gij dat ik doen zal?' (Hand 9:6).

Een zondaar leert vragen naar Gods wil, direct al in de levendmaking. Terwijl hij nog zo onkundig was en als eerste moest vragen: 'Wie zijt Gij, Heere?' (vers 5). De eigen wil krijgt een doodsteek, maar is helaas niet geheel dood... Vandaar de noodzaak om kinderlijk - niet slaafs - te blijven vragen: 'We bidden dat we dat met gepaste nederigheid, opgewektheid, getrouwheid, toewijding, ijver, oprechtheid en standvastigheid zullen doen, zoals de engelen in de hemel'. Kinderlijke gehoorzaamheid is een andere uitdrukking voor 'dankbaarheid'. In ons doopformulier wordt dat met zes uitdrukkingen omschreven: God drie-enig aanhangen, betrouwen en liefhebben; de wereld verlaten, onze oude natuur doden en godzalig wandelen. Daaruit blijkt de verhoging van de derde bede. Om de Zoon, Die Zelf gehoorzaamheid geleerd heeft. Om zo tot Gods genadetroon te mogen naderen. Weet u wat dat is?

*'Zijt nuchter en waakt;
want uw tegenpartij, de duivel,
gaat om als een briesende leeuw.'*

Satan en Gods kinderen

'Zie, de satan heeft ulieden zeer begeerd om te ziften als de tarwe' (Luk. 22:31). Gods kinderen worden heen en weer geslingerd door de satan. Hij gaat (ook) onder Gods kinderen om 'als een briesende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden'.

S.D. Post,
Gorinchem

Opvallend is in vers 9 het woord 'volbracht'. Er is geen sprake van een open einde. Het is een verdrukking van tien dagen. Daarom kan Petrus op een andere plek zeggen: 'Maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, alzo verblijdt u; opdat gij ook in de openbaring Zijner heerlijkheid u moogt verblijden en verheugen' (1 Petr. 4:13).

De Bijbel onderwijst ons ook dat de satan zijn handlangers heeft (Openb. 13). Het beest uit de zee, de heersers van deze wereld, de machtigen die Gods kinderen onderdrukken en vervolgen, het beest uit de aarde, de valse profeet die Gods kinderen verleidt tot een onbijbelse, vleselijke gedachtegang en een valse leer. En niet te vergeten Babylon, de hoer, die de Kerk wil meenemen in een wereld van weelde, luxe en aardsgezindheid.

Een leeuw en de Leeuw

Betekent 'nuchter zijn en waken' dat je steeds aan de satan moet denken? Dat je altijd bang voor hem moet zijn? In zijn prachtige uitleg van het Gebed des Heeren geeft de puritein Thomas Watson antwoord op deze vraag. Waarop moeten we onze gedachten richten? Laten we onze gedachten niet richten op satan, maar op Christus. Satan is dan misschien een briesende leeuw, Christus is de Leeuw uit de stam van Juda. Satan verzoekt, Christus bidt. Satan is een slang om te steken, Christus is de koperen slang om te genezen.

Laten Gods kinderen hun gedachten niet richten op de strijd met de boze, maar op de heerlijke toekomst. In plaats van strijden, zingen; in plaats van een helm een kroon op het hoofd; in plaats van het zwaard palmtakken van victorie; in plaats van een wapenrusting witte klederen; in plaats van de schermutselingen van satan de kussen en omhelzingen van de Zaligmaker.

(slot)

Satan betekent 'aanklager'. Satan kan Gods kinderen niet meer aanklagen bij God, zoals in het Oude Testament. Christus heeft Zijn plaats als Voorbidder en Voorspraak ingenomen, en de duivel is daar definitief verdreven (Openb. 12:9). Maar hij kan God nog wel aanklagen bij Zijn kinderen, hoewel zij de boze overwonnen hebben (1 Joh. 2:13). Hoewel in Christus de strijd al gestreden is, kunnen gelovigen de aanvallen dagelijks in hun leven ervaren. Als ze twijfelen aan Gods welwillendheid jegens hen, als ze twijfelen aan Gods beloften, als ze twijfelen aan de vergevende genade, of als satan hun blik richt op de eigen ongevoeligheid, aardsgezindheid en liefdeloosheid in plaats van op het borgwerk van Christus.

Misbruik van de voorzienigheid

De duivel maakt in het leven van Gods kinderen ook graag misbruik van de wegen van Gods voorzienigheid. Zeker als ze in ongewenste en moeilijke levensomstandigheden terecht zijn gekomen, stookt hij het vuur van wantrouwen en wrevel graag op. Hij stelt God in een kwaad daglicht, zoals hij deed bij Eva. Alsof God ons de zaligheid en het geluk niet gunt. Alsof Hij

ons slaat zonder doel, uit lust tot plagen. In 1 Petrus 5:8 spreekt Petrus over de aanvallen van de satan op de gelovige. Hij wist wat het is: de inmenging van de satan in zijn leven. Hij heeft het moment dat hij het er niet mee eens was dat de weg van Christus zou uitlopen op lijden, nooit meer vergeten. 'Heere, zijt U genadig; dit zal U geenszins geschieden.' 'Ga weg achter Mij, satanas'.

En nu schrijft de geofende Petrus aan zijn mede-ouderlingen: 'Zijt nuchter en waakt; want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden; denwelken wederstaat, vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt. De God nu aller genade (...) volmake, bevestig, versterke en fundere ulieden.'

Het woord 'volbracht'

Het is nodig nuchter te zijn en te waken en alle bekommernis op Hem te werpen (vers 7), op de machtige Held, Die de satan in Zijn greep houdt. Het is nodig om de duivel te weerstaan, vast zijnde in het geloof. Raak niet in verwarring van zijn aanvallen: dit lijden wordt wereldwijd aan de broederschap, aan alle gelovigen volbracht.

In gesprek over verslaving

Hoe moeten we verslaving in Bijbels licht zien? In de vorige aflevering zijn al enkele wortels ervan genoemd: begeerte, leegte en schaamte. Er spelen echter nog meer aspecten een rol:

J. van de Kamp
G.R. van Leeuwen

Binnen de verslavingszorg worden vier fases onderscheiden: herkennen, erkennen, loslaten en veranderen.

1. **Godsbeeld:** Adam en Eva verborgen zich voor God, toen ze Zijn stem in de hof hoorden en ze vreesden. Hoewel God door Zijn wet zondaren wil verschrikken om hen tot Christus te leiden, kan de angst voor God door een negatief zelfbeeld - dat samenhangt met verslaving - versterkt worden. Iemand die zichzelf afwijst en afbreekt, kan zich totaal niet voorstellen dat God hem genadig kan zijn, maar vangt alleen Bijbelteksten op, waarin staat dat God hem veroordeelt. Hij is (slaafs) bang voor God. Bovendien denkt hij dat hij eerst aan voorwaarden moet voldoen, wil God hem genadig zijn: hij moet eerst zijn leven beteren en met God in het reine komen. En dat lukt steeds weer niet.
2. **Gebondenheid:** door toe te geven aan de duivel, gaven Adam en Eva zichzelf aan hem over en werden ze slaven van hem. Zo zijn wij allemaal van nature gevangen in zonde en schuld; verslaving is daar een vorm van.
3. **Vervreemding van andere mensen:** toen Adam door God werd aangesproken op het feit dat hij de verboden vrucht had gegeten, gaf hij Eva en uiteindelijk God de schuld. Zo geven ook wij, als we geconfronteerd worden met onze foute keuzes, anderen de schuld. Ook verslaafden nemen de houding aan van slachtoffer te zijn van het gedrag van

anderen. Zo verliezen ze het open contact met anderen.

Als we van deze Bijbelse lijnen doordringen raken, gaan we anders naar verslaafde gemeenteleden kijken.

De volgende vraag is: hoe ambtsdragers en anderen verslaafde gemeenteleden en hun omgeving kunnen bijstaan. Allereerst geven we handreikingen om openheid en veiligheid te creëren, vervolgens om te signaleren en bij te staan, ten slotte om de omgeving van een verslaafde te ondersteunen.

Openheid en veiligheid

Uit het onderzoek naar verslaving binnen de gereformeerde gezindte blijkt dat er voor gemeenteleden die met verslaving te maken hebben een hoge drempel ervaren wordt om ambtsdragers of andere gemeenteleden te benaderen. Daarom is het belangrijk deze drempel te slechten. Maak daarom het onderwerp bespreekbaar! Ga op gemeente- en catechisatieavonden en jeugdverenigingen met jongeren, ouders en andere gemeenteleden in gesprek over verslaving.

Zorg ervoor dat mensen die kampen met verslaving zich veilig voelen in de gemeente. Ze zijn bijvoorbeeld bang dat er over hen geroddeld zal worden als ze een kerkeraadslid vertellen over hun verslaving.

Dit kan voorkomen worden door binnen de kerkenraad vertrouwelijk om te gaan met het verhaal van een verslaafd gemeentelid. Als iemand een ouderling heeft toevertrouwd dat hij of zij verslaafd is, is het wel wenselijk dat deze dit met één of twee broeders deelt. Ook kan binnen de gemeente gedacht worden aan het aanstellen van een vertrouwenspersoon voor gemeenteleden die worstelen met een verslaving en/of psychische problematiek.

Signaleren en bijstaan

Iedereen kan een rol spelen bij het signaleren van verslaving. U ziet bijvoorbeeld dat iemand steeds meer in de problemen komt: hij krijgt steeds meer lichamelijke klachten, komt afspraken niet na (vroegesignalen), krijgt woede-uitbarstingen, ruikt naar alcohol of andere middelen (probleemfase) of komt zelfs onder invloed in de kerk of op straat (eindfase). Toon bij de eerste signalen al betrokkenheid. U kunt de open vraag stellen hoe het gaat en dan doorvragen.

Wanneer u in gesprek komt met het verslaafde gemeentelid zelf, dan is het erg belangrijk dat u zich pastoraal opstelt, door barmhartig en bewogen te zijn. Juist ook als de ander zich onbetrouwbaar gedraagt en afstand houdt. Dit kunt u doen door te proberen de ander te begrijpen: wat doet het gebruik van middelen met u, wat is de zin van uw leven, hoe gaat het binnen uw gezin en familie? Zo komt u hopelijk ook te weten in welke fase van verslaving iemand zit en hoe hij daartoe gekomen is.

Hulpverlening

Als u kunt peilen in welke fase iemand zich bevindt, kunt u daarop gericht inspelen. Binnen de verslavingszorg worden vier fases onderscheiden: herkennen, erkennen, loslaten en veranderen. Uiteraard kunt u niet dit hele proces begeleiden. Hiervoor is beslist professionele hulpverlening nodig. Daarnaast kunt u doorverwijzen, maar uw gemeentelid dient wel zelf de stap naar de hulpverlening te zetten, tenzij hij u vraagt om het contact te leggen. In het geval dat hij grote schade aan zichzelf en zijn omgeving toebrengt, dient u zelf contact op te nemen met de hulpverlening. De rol van u als ambtsdrager is vooral de geestelijke, begripvolle ondersteuning. U wordt geroepen om in het gesprek met uw gemeentelid eerlijk te benoemen wat de diepste oorzaak van verslaving is, namelijk onze zondigheid, maar ook om te getuigen van de verlossing en heling (Ps. 103; Jes. 53) die bij God vandaan mogelijk is.

(wordt vervolgd)

Boekennieuws

"Gij hebt mijn omzwerven geteld - Uit het leven van ds. J. Pannekoek", N. Verdouw; uitg. Gebr. Koster; 174 blz., € 15,90.

Gij hebt mijn omzwerven geteld - Uit het leven van ds. J. Pannekoek

Sommige predikanten zijn naar Noord-Amerika vertrokken en hebben er maar kort gediend. Ds. M. van der Spek stond elf maanden in Grand Rapids toen hij overleed, ds. K. Werner vijftien maanden. Ds. J. Pannekoek diende Chilliwack nog geen negen maanden. Dat kan voor familie en gemeenteleden best een raadsel zijn geweest. Maar ds. F. Mallan schreef: 'Gods weg is in het heiligdom. Pas later kan het ons duidelijk worden waarom dit is gebeurd'. In 1980 publiceerde G.J. van Horssen een levensschets van ds. Pannekoek. Een andere Barneveldse uitgeverij, Gebr. Koster, bracht nu een herdruk op de markt. Schrijver N. Verdouw heeft zijn tekst uitgebreid met gegevens die na 1980 in andere boeken zijn verschenen. Een aantal foto's (ook in kleur) is toegevoegd, enkele andere zijn weggelaten. Pannekoeks leven is op aansprekende wijze beschreven. Eerst was hij diaken en ouderling in Zierikzee, in de Gereformeerde Gemeente die mede door evangelist J. van de Panne was gesticht. Van de Panne werd later zijn opvolger als quaestor van de classis Tholen. Pannekoek was dat in de jaren 1952-1954 geweest, maar trad toen met een groot deel van zijn gemeente uit het kerkverband. Hij werd in 1965 predikant in de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Terneuzen. En vierenhalf jaar later overzee. Daar beleefde hij een vreemdeling te zijn, niet alleen als Neder-

lander in Canada, maar 'meer en meer een vreemdeling op aarde. Menigmaal denk ik: het zal zo lang niet meer duren'. Het heimwee naar het aardse vaderland verdween, de trek naar Boven nam toe. 'Anders voel ik mij op 't ogenblik erg los van Holland. Wanneer zal het zwerven op aarde, doch ook het afzwerven van God eens eindigen?' Ds. Pannekoek werd ziek. 'Niet direct verontrustend', luidde het eerste bericht. 'Goede verwachting dat hij zelfs weer geheel herstellen zal', lazen de gemeenteleden in Nederland kort daarop. Maar zelf zei de predikant tegen zijn vrouw: 'Het wordt sterven. Mijn werk is afgedaan en God zal voor u zorgen'. Hij was 54 jaar toen hij op 16 januari 1971 overleed. Toen was de vreemdelingschap voorbij.

L. Vogelaar, Scherpenzeel

"Drie grote Joodse feesten", ds. W. Silfhout; uitg. De Banier; 101 blz.; € 14,95.

Drie grote Joodse feesten

In de loop van de jaren zijn er al heel wat waardevolle publicaties verschenen van de hand van ds. W. Silfhout over het volk 'uit Abraham gesproten'. Vele jaren was ds. Silfhout lid van het deputaatschap voor Israël. Een van zijn recente boekjes ging over 'De Joodse wereld'. Als een uitwerking van enkele hoofdstukken uit dat boekje verscheen onlangs de volgende publicatie: 'Drie grote Joodse feesten'. De drie grote Joodse feesten, Pesach, Shavoet en Soekot, worden uitgebreid beschreven. Uitgangspunt daarbij is de belangrijke Schriftplaats: 'Driemaal in het jaar zal alles wat mannelijk onder u is, voor het aangezicht des HEEREN uws Gods verschijnen in de plaats die Hij verkiezen zal: op het feest der ongezuurde broden en op het feest der weken en op het feest der loofhutten' (Deut. 16:16a). De instelling van de drie Joodse feesten berust vooral op deze Schriftplaats. In de christelijke kerk centreren de feesten zich op Christus. Het Joodse Pesach heeft daarbij zijn vervulling gekregen in het christelijke Paasfeest, waarin we de opstanding van Christus gedenken. Shavoet, het Wekenfeest, keert terug in Pinksteren, waarop we gedenken de uitstorting van de Heilige Geest. Maar welke plaats heeft het derde grote feest, Soekot, het Loofhuttenfeest, gekregen in de christelijke kerk? Met de toenemende belangstel-

ling voor het Joodse volk en het Joodse leven worden op die vraag tegenwoordig allerlei antwoorden gegeven.

In deze uitgave gaat ds. Silfhout helder en Bijbels in op deze vraag, die ook onder ons wel gesteld wordt. Niet alleen om die vraag is dit boekje leerzaam. We lezen uitvoerig over de inhoud van de drie Joodse feesten. Hoe ze zijn ingesteld en hoe ze nu worden gevierd in de Joodse wereld. Ook lezen we wat wij ervan kunnen leren. Enkele overzichten als bijlagen verrijken het boekje. Er is een overzicht van het Joodse jaar en de plaats van de feesten daarin, naast een uitgebreid overzicht van allerlei Joodse begrippen en van alle aangehaalde Bijbelteksten.

K. Karels, Veenendaal

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Oostkapelle,
ds. R.A.M. Visser te Apeldoorn;
Te Poederloijen,
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
Te Ridderkerk-Slikkerveer en Zeist,
ds. H. Hofman te Kalamazoo (Michigan, VS).

Bedankt:

Voor Genemuiden,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Voor Waarde,
ds. H. Hofman te Kalamazoo (Michigan, VS).

ZGG ZOEKT ONDERWIJSVRIJWILLIGERS

Heb jij een afgeronde Pabo-opleiding, interesse in de zending en ben je beschikbaar voor het cursusjaar 2020-2021? Dan hebben we een interessante functie voor jou. Kijk voor meer informatie op: www.zgg.nl/onderwijs, of bel naar het zendingsbureau: tel. 0348-489950.

VERSLAG VERGADERING

CLASSIS RIDDERKERK 18 JANUARI 2020

Ds. M.H. Schot opent namens de roepende kerk van Putterhoek de vergadering. Er zijn de volgende mededelingen:

De gezondheidstoestand van ds. B. van der Heiden is op dit moment redelijk stabiel. Er mag zegen ervaren worden onder het beluisteren van de prediking. Ds. Schot wenst hem toe dat hij in de avond van zijn leven Gods nabijheid mag ervaren.

Ds. Schot heet ds. H.A. van Zetten hartelijk welkom in de classis. 'De Heere heeft voor Nieuw-Beijerland en voor de classis wonderen gedaan. U mag de zevende actieve predikant in de classis zijn. De Heere is ons gedachtig geweest.'

De kerkenraad van Alblasserdam meldt dat meerdere doopleden met een andere be- gaafdheid, na het volgen van de aangepaste catechisatie door ouderling H. Schipper, momenteel een aangepaste belijdenisca- techisatie volgen. Deze wordt verzorgd door student A.E. Brijder. Er is overleg geweest met Helpende Handen en de Theologische School. De scribe zal inventariseren of er ook in andere gemeenten belijdenisca- techisanten met een beperking zijn. Op de volgende classisvergadering zal de uitkomst

hiervan worden gemeld. Aan kerkenraden wordt gevraagd mee te denken over de vraag wie Brijder kan opvolgen als deze gaat proponeren.

Enkele appelzaken worden in een besloten vergadering behandeld.

M.J. de Vries licht het verslag van de Classi- cale Evangelisatie Commissie (CEC) toe. Hij bedankt voor de betrokkenheid vanuit de classis. De vergadering gaat akkoord met de herbenoeming van ouderling A.C. Visser. Hij stemt in met zijn herbenoeming.

Op verzoek van de classis Rotterdam zal de classis Ridderkerk in een commissie plaats- nemen, die rapport moet uitbrengen over de in het verslag van de CEC opgeworpen vragen.

T. Stoop, bestuurder van Cedrah, licht het jaarbericht 2019 van de Commissie van Advies toe. De zorgen van het personeels- tekort blijven voelbaar. Er is onvoldoende geschoold personeel vanuit de achterban. Laten kerkenraden deze nood in de gezinnen neerleggen.

In de verslagperiode zijn ook zaken aan de orde geweest rondom sterven en begra- ven. Daarover moeten heldere afspraken gemaakt worden, zodat de familie tijdig de kaders weet.

Niet alle locaties van Cedrah hebben een gelijk profiel. Die is mede afhankelijk van de bewoners en van het beschikbare personeel. Vanuit de vergadering wordt de oproep gedaan om de tehuizen herkenbaar te laten blijven voor de eigen gemeenten. Stoop zegt toe daarin mee te denken, rekening houdend met het karakter van iedere locatie.

T. Sterk licht, als lid van de Raad van Advies van Sirjon, het jaarbericht 2019 toe. Ook hij onderstreept het tekort aan personeel, voor- al uit de eigen achterban. Daarnaast wijst hij op de groeiende complexiteit van de zorg- vragen. Dat vraagt voortdurend aandacht van de Raad van Bestuur, de medewerkers en de Raad van Toezicht.

Er is een bezinning geweest ten aanzien van het reanimatiebeleid. Dit was nodig om onduidelijkheden voor de medewerkers weg te nemen. Ook is er bezinning geweest in het kader van de AVG. Dat heeft er toe geleid dat in de rapportage geen gegevens meer staan over de kerkelijke achtergrond van mede- werkers en cliënten.

Sterk wijst nog op de wens van nieuwbouw in Ridderkerk. Een aanvraag daarvoor is echter afgewezen. Nu wordt gezocht naar een ande- re locatie.

Het is de bedoeling dat elke gemeente vóór augustus kerkvisitatie heeft gehad.

De Particuliere Synode vergadert op 7 mei in Aalburg. De avond daarvoor is er bidstond, ook in Aalburg. De primi afgevaardigden zijn de predikanten G.J. van Aalst, G.W.S. Mulder, C. Sonneveld en H.A. van Zetten en de ouder- lingen G. de Boer, A. Hak, M.H.P. Roos en N.J. Teerds.

Ouderling C.J. van Essen eindigt de vergade- ring.

N.J. Teerds, scribe

VERSLAG VERGADERING

CLASSIS MIDDELBURG 27 JANUARI 2020

Ds. A.P. Baaijens opent als predikant van de roepende gemeente Aagtekerke de vergadering. Hij wijst op het memorandum over 2019: Op 10 mei is de oud-kosteres van Aagtekerke, Jans Schoe, overleden. J. Hengst overleed op 14 maart in de leeftijd van 81 jaar. Hij diende de gemeente van Zoutelande vijf jaar als diaken en als ouderling, en vanaf 1998 tot 2010 als ouderling de gemeente van Meliskerke. Ds. M. Golverdingen overleed op 29 december. Hij heeft in het ambt van ouderling gediend in Meliskerke van 1973 tot aan het begin van zijn studie aan de Theolo- gische School. Op 10 juli is ds. H. Paul overle- den. Hij diende de gemeenten van Vlissingen en Oostkapelle.

Er is een aantal jubilea herdacht. In Aagte- kerke was J. Minderhoud 25 jaar diaken. In Meliskerke herdacht P.J. Wisse 25 jaar te hebben gediend, eerst 5 jaar als diaken, daar- na als ouderling. In Terneuzen was L. Guiljam 25 jaar diaken. Diaken Bolle uit Oostkapelle is koninklijk onderscheiden in de Orde van Oranje-Nassau.

Verschiedende ambtsdragers beëindigden hun ambtelijk werk. In de gemeente Melis- kerke waren dat ouderling J. de Pagter en diaken H.J. Poppe; in Middelburg-Centrum ouderling W. Coppoolse, en in Middel- burg-Zuid ouderling J.C. Marijs; in Oostkapel- le ouderling C. van de Bosse en de diakenen P.A. Bolle en J.P. Paardekooper; in Westka- pelle de ouderlingen A.B. Dekker en Joh. de Visser; in Vlissingen de ouderlingen

M.D. Verhage en J. de Pater.
Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. J.M.D. de Heer; assessor ds. A.P. Baaijens; scriba ouderling S. Riemens; quaestor ouderling A.J. van der Maas.
Vanuit de Raad van Advies van Sirjon is gevraagd om een afvaardigde in de plaats van L.W. van de Vreede. Ouderling J.R. Dingemans wordt gevraagd. Deze wil dit in beraad nemen. Zeven ingekomen rapporten worden aan de orde gesteld. Evangelist A. van Setten constateert dat er in Merksem een gemeenschap is ontstaan rondom het Woord. De nieuwste ontwikkeling is het wijkwerk in de wijk De Luchtbal. Daar mag brood uitgedeeld worden, dat gratis beschikbaar wordt gesteld. Men probeert daarbij te verwijzen naar het Brood des Levens. De evangelist wordt terzijde gestaan door vele vrijwilligers. Van Setten wordt dankgezegd en Gods zegen toegewenst.

Naar aanleiding van een vraag wordt gesteld dat de verantwoordelijkheid voor gemeentevorming op een evangelisatiepost bij het deputaatschap Evangelisatie berust. Het volgende rapport is een verslag van de aangepaste catechisatie aan verstandelijk gehandicapten. De classis dankt de broeders Van de Vreede en Dingemans voor het catechiseren en vraagt of zij dit werk willen voortzetten. 'Laten we als kerkenraden de ouders van kinderen met een beperking stimuleren deze catechisaties te bezoeken'. Bij de bespreking van het jaarrapport van de Raad van Advies van Sirjon wordt gewezen op het gebrek aan personeel. Er wordt gevraagd om catechisanten op deze nood te wijzen. Daarbij kan ook de nood in het onderwijs worden genoemd. Er ligt een voorstel voor classicale ambtsdragersbijeenkomsten. Iedere kerkenraad zal benaderd worden met de vraag of er

mensen geïnteresseerd zijn in toerusting voor het geven van catechisatie. Bij de punten van behandeling is een voorstel ingediend om de classicale Hervormingsavond een meer interkerkelijke bijeenkomst te laten zijn. Het gevoelen van de classis is om op de huidige wijze door te gaan. Als afvaardigden naar de PS Zuid worden de volgende predikanten gekozen: A.P. Baaijens, J.M.D. de Heer, J. de Kok en S. Maljaars, en de ouderlingen: J.P. Bosman, A.J. van der Maas, S. Riemens en M. Simons. Als roepende kerk voor de volgende classisvergadering wordt Haamstede aangewezen. De vergadering wordt gehouden op 26 juni te Vlissingen. Wanneer er geen punten ter behandeling zijn, wordt de vergadering gehouden op 4 september. Ouderling A.J. van der Maas van de roepende kerk eindigt de vergadering.
S. Riemens, scriba

Berichten

ZANGAVONDEN

Boven-Hardinxveld - Herv. Kerk, Kerkplein, zat. 7 maart, 19.30 uur, jongerenkoor Geref. Gemeente Werkendam, kinderkoor Geref. Gemeente Hardinxveld, en kinderkoor Geref. Gemeente Gorinchem; collecte voor Stichting Ontmoeting.

Middelburg - Zuiderkerk, Schoutstraat, zat. 7 maart, 19.30 uur, projectkoor Zuid Zingt en div. instrumentalisten; collecte voor evangelisatiewerk in Middelburg.

Middelburg - Nieuwe Kerk, Onder de Toren, zat. 14 maart, 19.30 uur, psalmzangavond met bovenstem, André Nieuwkoop, orgel; opbrengst t.b.v. Theologische School.

HELPEDE HANDEN BENOEMT NIEUWE DIRECTEUR

Het bestuur van Helpende Handen heeft per 1 mei 2020 de heer F.A. (Fijke) Mulder benoemd als directeur van Helpende Handen. Mulder is de opvolger van H.J. (Hendrik-Jan) Colijn die per 1 april is aangesteld als Raad van Bestuur van Salem. Mulder is momenteel werkzaam als locatiedirecteur van schippersinternaat De Merwede.

CONTACTDAG WINSTUITVERLIES

Op zaterdag 4 april (10.15 uur) houdt Winstuitverlies (voor betrokkenen bij kankerpatiënten) een contactdag in de Bethlehemkerk te Woerden. Het thema is: 'Biddend verwachten... Verwachtend bidden'. Spreker ds. A.J. de Waard. Afsluiting met lunch. Aanmelden: www.winstuitverlies.nl of tel. 0341-250434.

TWEDEHANDSKLEDINGBEURS

In de Petrakerk in Ede (Lunterseweg 25) wordt op donderdag 5 maart een tweedehandskledingbeurs gehouden met een ruim aanbod van dames- en kinderkleding. Openingstijden: van 9.00-11.00 en van 19.30-20.30 uur. Opbrengst is voor aflossing van het kerkgebouw. Meer informatie: www.gergemeede.nl/kledingbeurs.

OPROEP GASTEN VAKANTIEWEEK

De Commissie Vakantieweken organiseert opnieuw een vakantiemidweek voor echt)paren waarvan een van beiden de ziekte van Alzheimer heeft of een andere vorm van dementie. Tevens is deze midweek zeer geschikt als u mantelzorg bent van een dementerende vader, moeder, familielid of vriend/vriendin. De bedoeling is om de mantelzorg te ontlasten en zo een helpende hand te bieden in de verzorging/begeleiding van degene die de zorg nodig heeft. De leiding berust bij een deskundige op het gebied van de ouderenzorg en een geestelijk verzorger. Er gaan verzorgenden als staf lid mee.

De midweek is van 15-19 juni in Hotel De Bosrand in Ede, kosten € 450,- p.p. Meer informatie: www.vakantiewekenvbagg.nl of tel. 033-2863366.

“

HEBT U TOT NU TOE VEEL ROEPSTEMMEN IN DE WIND GESLAGEN? HEBT U CHRISTUS DIKWILS GEWEIGERD? DESONDANKS ROEPT HIJ U NOG TOE: 'WILT GIJ NIET GEREINIGD WORDEN?'

THOMAS BOSTON

Kerkdiensten

ZONDAG 1 MAART 2020

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.00 uur ds. B. Labee; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Amsterdam 16.30 uur ds. J.B. Zippo; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 17.30 uur stud. P.C. Vlot; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur stud. J. Beens; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 11.30 en 16.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Berkenwoude 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Bodegraven 19.00 uur ds. G.J. Baan; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. H. Brons; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. W.A. Zondag; Den Haag-Scheveningen 19.00 uur ds. W. Harinck; Deventer 15.00 uur stud. P.C. Vlot; Doetinchem 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeek 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Enkhuizen 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Enter 14.30 uur ds. S.W. Janse; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur stud. L. van der Kuijl; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; 's-Gravenpolder 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. D. de Wit; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Groningen 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Haamstede 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 10.00 en 18.00 uur stud. P.J. de Raaf; Hilversum 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 10.00 uur ds. C. Harinck; Houten 19.00 uur ds. M.H. Schot; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Kamperland 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Kapelle-Biezeling 18.00 uur ds. S. Maljaars; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. D. de Wit; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburch; Leerdam 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Leiderdorp 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. G.J.N. Moens; Lelystad 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Meeuwen 15.00 uur ds. P. Mulder; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 15.30 uur stud. P.J. de Raaf; Middelburg-Centrum 9.30

en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Mijdrecht 18.30 uur ds. W. Visscher; Moerkapelle 9.30 uur ds. W. Silfhout en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Naaldwijk 19.00 uur ds. A. Verschuure; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. G. Pater; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. J. Schipper; Nijkerk 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. J.W. Verweij; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Oostburg 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 18.30 uur ds. J. Schipper; Oostkapelle 16.00 uur ds. C. Harinck; Opheusden 10.00 en 17.30 uur (H.D.) ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. K. Boeder; Oude-Tonge 15.00 uur ds. M. Blok; Poederroijen 14.30 uur ds. E. Bakker; Poortugaal 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Puttershoek 19.00 uur ds. L. Blok; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; Rijssen-Noord 18.30 uur (H.D.) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. C.A. van Dieren en 18.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.30 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-Centrum 19.00 uur stud. J. Beens; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Sint Philipsland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Spijkenisse 14.30 uur ds. G.J. Baan; Terwolde - De Vecht 9.30 uur stud. P.C. Vlot en 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 16.00 uur (H.D.) ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 14.00 uur ds. A.J. de Waard; Wageningen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 9.30 en 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Woerden 10.00 uur ds. J. IJsselstein en 18.30 uur ds. M. Joosse; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 uur (H.D.) ds. J.B. Zippo en 19.15 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 3 MAART 2020

Aalst 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Brakel 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Drachten 19.30 uur (H.D.) ds. G. van Manen.

WOENSDAG 4 MAART 2020

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Barendrecht 19.30 uur (voor de zending) ds. S. Maljaars; Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 19.30 uur ds. J. Schipper; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. J.J. van Ekeveld; Delft 14.30 en 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Dirksland 10.00 en 19.00 uur ds. K. Boeder; Gravenzande 15.00 en 19.30 uur ds. H.A. van Zetten; Herkingen 14.30 uur ds. G.J. van Aalst en 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Hoogeveen 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Kamperland 14.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Leerdam 19.30 uur ds. C. Hogchem; Melissant 14.30 en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Middelharnis 9.30 en 14.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. J. van Laar; Nieuwe-Tonge 14.30 en 19.00 uur stud. L. van der Kuijl; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Oosterland 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Opperdoes 19.30 uur ds. M. Blok; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 14.30 en 19.00 uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 14.30 en 17.00 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 15.00 en 19.30 uur ds. M. Joosse; Puttershoek 14.30 en 19.30 uur stud. P.J. de Raaf; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Soest 15.00 en 19.30 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 14.30 en 19.00 uur ds. J.B. Huisman; Veen 19.30 uur ds. E. Bakker.

DONDERDAG 5 MAART 2020

Barneveld-Centrum 14.00 uur (huw.bev.) ds. E.J. Boudewijn; Borsselle 19.30 uur ds. D. de Wit; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. A. Verschuure; Meeuwen 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Naaldwijk 19.45 uur ds. E. Bakker; Nisse 19.30 uur ds. G. Pater.

VRIJDAG 6 MAART 2020

De Valk-Wekerom 14.00 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven.

ZATERDAG 7 MAART 2020

Ermelo 15.00 uur (dovendienst) stud. J. Beens; Kampen 19.00 uur ds. D.W. Tuinier.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 1 MAART 2020

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 11.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

KAMPEN - BOVENKERK
D.V. zaterdag 14 maart 19.30 uur
Psalmzangavond met bovenstem
m.m.v. Chr. Urker Visserkskoor Crescendo
en de Betuwse bovenstemgroep t.g.v.
10-jarig bestaan bovenstemgroep
Alg. leiding: ds. J. van Laar
Organist: Pieter Heykoop
Collecte voor Dep. Bijzondere Noden
Toegang vrij

Winterdijk

NLdoet
 13 en 14 maart
 9:00 - 15:30
 Huize Winterdijk

Wij doen mee aan NLdoet!

Helpt u ons een handje?

- ✓ Tuinhuis inrichten
- ✓ Terras overkapping maken
- ✓ Activiteiten met bewoners

Sponsors: **de Knecht**, **Arjan van der Eijk De Echte Bakker**, **ROOS**, **Sppek**

Meer info of aanmelden? Scan de QR code of ga naar:
www.huizewinterdijk.nl/nldoet

Op Vakantie naar Ommen/Bergzicht - Hardenberg/De Kleine Belties/De Vechtvallei/De Klimberg
 T.h. stacars/chalets reeds v.a. € 175 p.w.
 Kijk op www.vdsluisvakanties.nl - 0512-516096

Bruinisse: Boek nu uw vakantie op onze gezellige camping! safaritent/stacaravan/kampeersplaats/seizoensplaats.
 Nu ook mogelijkheden voor uw eigen stacaravan. Kijk op www.dewelblok.nl Tel 0111-482523

Nog enkele plaatsen ISRAELREIS 4-9 mei € 495,- Jeruzalem, Galilea, Dode Zee. ZION REIZEN. Tel. 06-20857531.

Annette van Maaren (Msc.)
 Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
 Montfoort Gouda
 0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
 Psychologische Hulpverlening

Vrouw (25) zoekt zelfstandige woonruimte in Edeveen of directe omgeving.
 E-mail: eoowoonruimte@gmail.com

Te huur gevraagd, zelfstandige woonruimte voor echtpaar (65+) in het midden van het land.
 Niet op zondag. Tel. 06-22011100

Te huur in AAGTEKERKE onze twee onder één kap woning.
 Week 31, 32 en 33. Tel. 06 - 27828235

Vanaf DV half april **te huur prachtige chalet op camping Batouwe in Kesteren**.
 Voor de langere termijn of voor een korte vakantie. Van alle gemakken voorzien en geheel gemeubileerd. Info: 06-30673751, Jaap en Ineke Karens

Te huur: 2-3 pers. vakantiehuisje, Valkseweg 8 te Barneveld.
 Tel. 0342-412663.

www.kwaliteitpanty.nl
 Uw vertrouwde panty zonder bezorgkosten in huis!

OPPAS GEZOCHT VOOR DE ZOMERVAKANTIE
 Welk niet rokend echtpaar wil 3 weken in ons huis wonen om de kippen, konijnen en kat te verzorgen. Tel. 0252-545764

Te huur: zolderkamer voor studenten in Gouda. 10 min. van station/PABO.
 Voor info: maat.je11@hotmail.com
 Tel: 0639417121

PVC, laminaat, parket, vloerbedekking.
 Gratis demo & advies & prijsopgave aan huis.
 De Vloerenkoning.nl 06-19557166

Even heerlijk eruit in het prachtige Hoge Hexel. Vrijstaande villa op "Landgoed Het Lageveld". Voor boeking: www.novasol.nl/p/HOV207

T.H. zr. ruime, complete nette 6 pers. st.caravan a. open (vis-, vaar)water in FRIESLAND, incl. gebr. m.boot.
 Vrij: div. data + Zomervakantie
 Tel. 0641437993

HKS-Mediation, voor goed gesprek, als je er samen niet meer uitkomt, in je huwelijk, kerk of school.
www.hksmediation.nl

ISRAELREIS DV 25-30 mei € 495,-. Nu Israël-Zuid, Arad, Hebron, Bethlehem en Jerusalem, Bethel, Shilo, Berg Gerizim. ZION REIZEN. Tel. 06-20857531.

JOH.DEHEER
toetsen en meer. sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
 3364 AE Sliedrecht
 Tel.: 0184-419 611

Uitnodiging

Alle kinderloze echtparen nodigen wij van harte uit voor onze bijeenkomst op D.V. zaterdag 28 maart 2020 in de Bethelkerk, De Haverkamp 1 te Lunteren. Inloop 14.00 uur, opening 14.30 uur

Wilma van Klaveren houdt voor ons een inleiding. Ook is er ruimte voor vragen en ontmoeting. Hartelijk welkom!

Geen kinderen. En dan?

Revoke wil echtparen met een onvervulde kinderwens ondersteunen door Contact, Voorlichting en Bezinning.

Wilt u meer informatie: kijk op www.revoke.nl, mail naar algemeen@revoke.nl of bel 0318 - 45 65 87.

GRATIS kamperen
op de Veluwe?

Hoeve Kootwijk
www.hoevekootwijk.nl | 0342 - 220022

Zorghuis De Groenendaal in IJsselmuiden (zorghuisdegroenendaal.nl) heeft plek voor nieuwe bewoners.

De Groenendaal is een **kleinschalige woonvorm** die plaats biedt aan mensen die, door de gevolgen van **dementie**, niet langer zelfstandig kunnen wonen. Ook ter overbrugging of voor respijtzorg. Meer info: info@zorghuisdegroenendaal.nl of 06-43559161.

Boekhandel
De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Wij zijn dringend op zoek naar een
→ nieuwe collega!

Projectmedewerker IT en jeugdwerk (0,5-1,0 fte)

Het landelijk jeugdwerk ontwikkelt zich in de richting van goede zorg voor jongeren in de plaatselijke gemeente. Dit vraagt om ingrijpende aanpassingen van onze interne systemen en processen. Je gaat aan de slag met de selectie en implementatie van een nieuw CRM- en financieel systeem.

Daarnaast draag je bij aan de organisatie van het jeugdwerk. Denk aan bondsdagen, conferenties, en andere activiteiten. Ben jij de projectmedewerker die wij nodig hebben?

Meer informatie:
jbgg.nl/vacature

verbindt jongeren

GELDERMALSEN TE HUUR
Mooie TWEEKAMER studio met kkn, dch en wc. Gestoff. Eigen ingang en P. Voor j/m met werk. Op etage in ons huis, vlakbij alle voorz. Per mnd € 430 all incl. Tel. 0623180982.

Woudenberg/Scherpenzeel. Te huur op mini-camping "Klein Oudenhorst": 10-persoons vakantiehuysje (rolstoel-toegankelijk), sta-caravans en kampeerplaatsen. Tel: 0640023232
www.kleinoudenhorst.nl

KOM NAAR DE LANDELIJKE EVANGELISATIEDAG
>> D.V. ZATERDAG 21 MAART 2020

EEN BEKER KOUD WATER LAAT JE DADEN SPREKEN!

EEN INTERACTIEVE DAG VOOR HET HELE GEZIN:

09.15 uur Inloop met koffie en thee
10.00 uur Aanvang programma
15:00 uur Sluiting

- Opening door ds. M. Joosse
- Themalezing door ev. Johan Krijgsman
- Kapel-lezingen en workshops*, zie website
- Middagpauze: gratis lunch!

LOCATIE: Hoornbeek College, Utrechtseweg 230 te Amersfoort

* Aanmelden via de website
Kijk op de website voor het complete programma:
EVGG.NL/LANDELIJKEDAG

• Kindercrèche*
• Kinderprogramma*: knutselen, bewegen, zingen
• Workshop en sportieve activiteit voor tieners*

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Begrafenisonderneming

Treur
 Kroostweg 22
 3704 ED Zeist
 030 692 42 58
 06 573 156 89
 info@begrafenisondernemingtreur.nl
 www.begrafenisondernemingtreur.nl

2 DAGEN
Grote BALANS OPRUIMING
BIJ GEBR. KOSTER
 DV VRIJDAG EN ZATERDAG
28 en 29 FEBRUARI
 Voor het hele gezin!
 2 dagen alle 2e hands boeken met 25% korting!

Wegens grote voorraad vindt deze opruiming ook plaats vanuit onze voorraadkelder! Er is een lift aanwezig.

- NIEUWE RESTANTEN
- TWEDEHANDS BOEKEN
- BESCHADIGDE BOEKEN
- VEROUWERDE BOEKEN
- AANBIEDINGEN IN CD'S

Ruime keuze in voordeel-CD's

VANAF 0.50

Niet voor handelaren
 Geen verzending

OPENINGSTIJDEN:
 vrijdag 09.00-21.00 uur
 zaterdag 09.00-17.00 uur

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster
 Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
 tel. 0342 - 41 69 86

www.gebrkoster.nl

VEEL EENMALIGE AANBIEDINGEN

 begrafenisverzorging

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar én beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse tel. 038-3332383

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Ben Nijhof tel. 0548-540053

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Benny Vos & Mark Vos tel. 0577-401689

www.begrafenisverzorgingvos.nl

Dit jaar met **vakantie in Ouddorp** aan zee? Nieuw en zeer luxe ruime 6 pers. chalet (3 slaapkamers) op rustig privé parkje. 2 km vanaf zee. Kijk voor info op www.ouddorpchalet.nl of bel ons: 0653153744

www.villaweijpoort.nl

Uw adres voor **bij-eenkomsten** zowel zakelijk als privé. Ook mogelijkheden voor **tijdelijk wonen**.

CAMPING EN CHALETPARK
"DE VERBORGEN HOEK"
 Kom kamperen in FRIESLAND of huur CHALET of compleet ingerichte LODGETENT bij de FRIESE MEREN
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

De Verrassing
 Bungalowpark
Al 60 jaar verrassend op Texel!
 Welkom terug op ons park!
 www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

 begrafenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

🏠 Mozartlaan 13
 3131 ES Vlaardingen
 ☎ 010 - 460 05 09
 ✉ info@tdenh.nl
 🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

www.deroeboeken.nl
Vanaf NU al uw bestellingen GRATIS verzonden (binnen Ned.)

MOOIE COLLECTIE ORGELS VAN DIVERSE MERKEN
RUIME ERVARING IN ZAAL- EN KERKORGELS

VERTROUWDE KLANKEN...

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL	KRABBENDIJKKE
VRIJHEIDSLAAN 55	OOSTPOLDERWEG 15
2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSSEL	4413 NN KRABBENDIJKKE

TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

Colofon

De Saambinder
 Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers
 ds. G.J. van Aalst
 Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
 T 0186-576990
 E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"
 ds. B. Labee
 Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
 T 0318-51 35 97
 E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:
 J. van 't Hul
 Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
 T 0651-622260
 E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
 T 0348-489900
 E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan
 Verloop drukkerij
 postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
 T 078-6912899
 E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
 Familieberichten € 0,45 per mm.
 Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
 Adreswijzigingen enz. aan:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
 postbus 608, 3440 AP Woerden
 T 0348-489900
 E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden
 IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):
 voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
 *afwijkend tarief voor:
 Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika
 Mr. A.M. Berman
 3340 Culp Rd. Unit 11
 Vineland Stn. ON LOR 2E0
 T 905 562 1331
 E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ELSKE WAARHEEN?

ELSKE LAAT ZICH IN DE GRASBERM
NEERVALLLEN EN LEUNT MET HAAR
RUG TEGEN EEN HOGE POPULIER.
HECTOR KOMT NAAST HAAR LIGGEN.
ZO ZITTEN ZE STIL BIJ ELKAAR.

Het is een warme dag geweest, maar hier is het lekker. Het is een beetje gaan waaien. De bladeren van de populier ritselen zacht. Elske heeft hier wel vaker gezeten, ook met Heleen. Een mooi plekje! Je kijkt uit over de weilanden. In de verte zie je opa's boerderij, de gezellige boerderij met het rieten dak. Dit is misschien voorlopig wel de laatste keer dat ze hier zit. In de grote stad staat al een kamertje voor haar ingericht, een kamertje met het uitzicht op het grote plein. Dan denkt ze aan haar eigen, vertrouwde kamertje bij oma. In de vakantie zal ze er nog weleens slapen, maar verder... Weer denkt Elske erover hoe anders haar leven wordt. Zondags niet meer naar de kerk, geen opa die na het eten uit de Bijbel leest en hardop bidt en dankt. Toen zij nog met vader samenwoonde, mocht zij altijd uit de Bijbel lezen. Vader vond alles goed, maar hoe zal dat straks bij Marja zijn? Soms denkt ze een beetje onverschillig: Het kan me niks schelen. Vindt ze de verhalen uit de Bijbel eigenlijk nog wel zo mooi? En wat maakt het uit of je bidt? Wat oma er toen over zei, begreep ze wel, maar toch... Ze weet het allemaal niet meer. En zomaar ineens moet ze aan haar eigen moeder denken. Haar moeder was weggelopen. Die vond het niet fijn meer thuis. Ze vindt dat onbegrijpelijk. En Elske, die haar moeder niet gekend heeft, maar toch van haar houdt, omdat vader zoveel over haar vertelde, en later ook opa en oma, wordt nu boos.

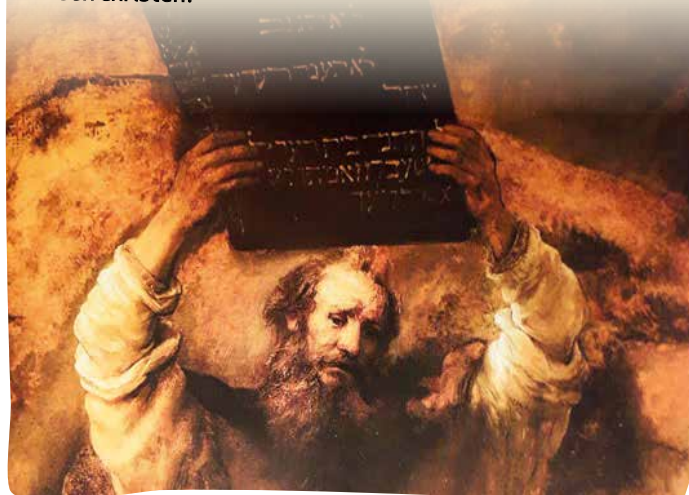
Portret van christen

Hoe ziet een echte christen eruit?
Die herken je aan vier dingen.
Zie maar bij Hizkia (2 Kon. 18:5, 6).
Het portret van een christen.

1. *Hij vertrouwt op de HEERE.* Hizkia's vader verhardde zich tegen God. Hij bracht zelfs mensenoffers. Wie mag jouw leven besturen? Doe je dat liever zelf? Laat je alles maar over je heen komen? Of mocht jij Hizkia's onberouwelijke keus doen: op de HEERE betrouwen?
2. *Hij kleeft de HEERE aan.* Het eerste wat Hizkia deed was: de deuren van Gods huis openen. Weg goddeloosheid! Een christen kleeft de HEERE en Zijn dienst aan, Bijbellezen, kerkgaan.
3. *Hij blijft de HEERE navolgen,* ook als het moeilijk is. Hatelijke brieven legde Hizkia voor Gods aangezicht neer. Goddeloos opgevoed, maar nu godvrezend. Elke morgen opnieuw: leer mij Uw weg.
4. *Hij leeft dicht bij Gods gebod.* Hizkia vroeg niet wat zijn vrienden ervan vonden. Vecht tegen alle vuilheid en verwijder de leegheid van je telefoon. Volg niet de massa, blij jezelf. Dood jouw zonde, anders doodt de zonde jou.

Er zijn veel algemene christenen. Maar échte christenen zoals Mozes en Ruth? Een graanhandelaar zag zijn huis in vlammen opgaan. Hij raakte bijna al zijn spullen kwijt. Toch klaagde hij niet. Zijn goud en goed waren weg, maar zijn God hield hij over. Hij praatte nooit over zijn verlies, maar juist vaak over de winst in Christus. Dan hoef je geen korreltje van het verbrande graan terug. Thuisgekomen van de markt vroeg men hem naar de hoogte van de prijzen. Dat ben ik vergeten, zei hij, maar op de markt van vrije genade zijn de prijzen laag. Alles is bij Christus om niet te krijgen. Betrouwen - aankleven - navolgen - leven bij Gods geboden...

Ken je zo'n christen? Zie je in de spiegel het portret van een christen?

Ds. Labee over: **Pleiten II**

Wilt u nog iets meer schrijven over het werkzaam zijn met Gods Woord? Het is zo moeilijk om vandaag de dag niet te vervallen in oppervlakkige godsdienst enerzijds en (verkapt) hypercalvinisme anderzijds.

Enge poort

Er kwamen opmerkelijk veel reacties binnen op de pagina over het 'pleiten'. Nu beseft de achterpagina-schrijver best dat het niet eenvoudig is om dicht bij de Heilige Schrift evenwichtig te schrijven. Daarbij gaat het ons niet om een woordenstrijd over het woord 'pleiten'. Achter het (onvolmaakte) schrijfsel zit de worsteling - zoals een van onze lezers het treffend omschreef - 'om niet te vervallen in oppervlakkige godsdienst enerzijds en (verkapt) hypercalvinisme anderzijds'. Graag willen we dan toch nog iets daarover ter toelichting schrijven. We citeren daarbij uit de eerste preek uit de "Eigenschappen van het zaligmakend geloof" van ds. A. Comrie (1706-1774) in de hertaling van dhr. C. Bregman. Scherp en tegelijk eerlijk tekent Comrie de eerste 'klip' van oppervlakkige godsdienst: 'Onderzoek uzelf of u - diep overtuigd van de noodzaak met Christus verenigd te worden - op grond van uw bevinding uw totale machteloosheid zag om het geloof waardoor uw ziel met Christus verenigd wordt, op behoorlijke wijze te kunnen beoefenen. Heeft dit u vaak om het geloof doen roepen en doen worstelen aan de troon der genade? Ging het erom een geloofsoog te mogen ontvangen om Hem te zien, voeten van geloof om op Zijn roepstem tot Hem te komen, en armen van geloof om Hem te kunnen omhelzen? Wij beleven wonderlijke tijden. De mensen komen zó spoedig, met zó weinig strijd en

worsteling tot de grootste zaken van het christelijk geloof, dat ik me moet afvragen: Hoe hebt u het zo spoedig gevonden? Hoe bent u zo snel tot Jezus gekomen, tot een pleiten op grond van het verbond en tot geloofszekerheid? Heeft het u veel gebeden gekost? Hebt u uw machteloosheid leren kennen? O, ik vrees voor velen van dit geslacht! We willen er niet teveel aan toevoegen. Slechts het ernstige woord van Jezus uit Mattheüs 7 (vs 13, 14): 'Ga in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er die door dezelve ingaan; want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die denzelven vinden.'

Ruime nodiging

Na(ast) die indringende woorden klinkt er in dezelfde preek over het geloof als 'een genade, die de ziel zo nauw mogelijk met Christus verenigt', een hartelijke nodiging tot de zaligheid. Daarmee wordt de tweede 'klip' ontgaan. Belangrijker, daarmee wordt de zondaar schuldig gesteld voor Gods aangezicht en gewezen op de enige weg tot behoud. 'Vraagt iemand om raad? Vraagt iemand welke weg hij moet inslaan om met Christus verenigd te worden? Welnu, laat het u te doen zijn om een diep in uw ziel doorgedrongen overtuiging, dat u nog niet met Jezus bent verenigd. Stel uw ziel open voor de overtuiging van de Geest, en wees niet tevreden vóór u alles kwijtgeraakt bent en al de ingebeelde argumenten u worden ontnomen (...). Maar ik hoor enige van zonden overtuigde mensen zeggen: O, dit is het waarnaar onze ziel verlangt, namelijk om met Jezus verenigd te worden. Maar de een zegt: Ik ben zo'n gering, nietig en onwaardig mens, dat ik niet durf. Maar daarvoor is Hij juist gekomen om door Hem de meest geringe zalig te maken en te verlossen. Een ander zegt: Ik wil mij wel met Hem verenigen maar ik twijfel of Hij mij wel in zo'n nauwe band met Hem wil aannemen. O ja, ziel, Hij is duizend keer gewilliger dan uzelf! Daarvan verzekert Hij u door Zijn Woord: 'Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen'.

Graag eindigen we met een van de nodigingen in deze preek: 'Daarom, overtuigde zondaar, wij roepen u toe als een gezant van God: Kom! Want de Bruidegom zegt: Die wil, die come, en neme de wateren des levens om niet.'

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

